

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2018-03-23
1 (13)
Dnr: 2017:1501

Redovisning av uppdrag om att ta fram förslag till stadiindelade kursplaner och kunskapskrav i moderna språk och teckenspråk för hörande

Dnr U2017/03652/S

Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet har den 14 september 2017 gett Skolverket i uppdrag att ta fram stadiindelade kursplaner och kunskapskrav i moderna språk och teckenspråk för hörande. Enligt uppdraget ska Skolverket lämna denna redovisning till Utbildningsdepartementet senast den 1 april 2018.

Innehållsförteckning	Sid
Sammanfattning	3
Uppdraget	4
Bakgrund	4
Genomförandet av uppdraget	5
Remissynpunkter	6
Förslag på stadiindelad centralt innehåll	7

Bilagor:

1. Skolverkets förslag till kunskapskrav för slutet av mellanstadiet i moderna språk och teckenspråk för hörande.
2. Skolverkets förslag till kunskapskrav för slutet av mellanstadiet i moderna språk för döva och hörselskadade i specialskolan
3. Skolverkets förslag till stadiindelad centralt innehåll för specialskolans kursplan i moderna språk för döva och hörselskadade
4. Konsekvensutredning
5. Sändlista remissinstanser

Sammanfattning

Redovisningen omfattar förslag till stadiindelad centralt innehåll för kursplanerna i moderna språk, moderna språk kinesiska och teckenspråk för hörande inom ramen för språkval i grundskolan, specialskolan och sameskolan. Förslagen återfinns på sidorna 7–13 i redovisningen. Med utgångspunkt i nuvarande kursplaner i moderna språk och teckenspråk för hörande för årskurs 4–9 har ett centralt innehåll för mellanstadiet utarbetats. Förslaget till centralt innehåll för högstadiet är i huvudsak detsamma som nu gällande centralt innehåll för årskurs 4–9.

I uppdraget ingår även att Skolverket ska utarbeta förslag till och fastställa centralt innehåll för specialskolans kursplan i moderna språk för döva och hörselskadade. Vidare ska Skolverket utarbeta förslag till och fastställa kunskapskrav för slutet av mellanstadiet i moderna språk, moderna språk kinesiska, moderna språk för döva och hörselskadade samt teckenspråk för hörande inom ramen för språkval och inom ramen för elevens val. Skolverkets ännu ej fastställda förslag återfinns i bilagorna 1–3. Under förutsättning att regeringen fattar beslut om de föreslagna kursplanerna i denna redovisning, avser Skolverket att fastställa kursplanen i moderna språk för döva och hörselskadade samt kunskapskraven för ikraftträdande den 1 juli 2018.

Uppdraget

Skolverket har fått i uppdrag (U2017/03652/S) att utarbeta förslag till stadiindelade kursplaner i moderna språk och teckenspråk för hörande inom ramen för språkval i grundskolan, specialskolan och sameskolan. Förslagen ska omfatta en stadievis fördelning av det centrala innehållet i kursplanerna. Vidare innebär uppdraget att Skolverket ska utarbeta förslag till kunskapskrav i slutet av mellanstadiet i moderna språk och teckenspråk för hörande inom ramen för elevens val respektive språkval i grundskolan, specialskolan och sameskolan. Skolverket har i arbetet med detta uppdrag utgått från propositionen En stadieindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor (prop. 2016/17:143). Hänsyn har även tagits till den beslutade timplanen i grundskolan (SFS 2017:1236) och vad som övrigt anförts i remisspromemorian En stadieindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor (U2016/03475/S).

Bakgrund

Eleverna i de obligatoriska skolformerna, dvs. grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan, är enligt skollagen (2010:800) garanterade ett minsta antal undervisningstimmar. Hur undervisningstimmar ska fördelas mellan olika ämnen framgår av timplanerna, däremot inte fördelning mellan årskurser. Timplanerna är idag inte indelade enligt stadier, utan anger en sammanlagd minsta garanterad undervisningstid per ämne. Från och med den 1 juli 2018 kommer grundskolans timplan att upphävas som bilaga till skollagen och regeringen får bemyndigande att meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan). Timplanen regleras från och med den 1 juli 2018 i bilaga 1 till skolförordningen (2011:185)¹. När det gäller timplanerna för grundsärskolan, specialskolan och sameskolan regleras de redan på förordningsnivå och Skolverket har fått i uppdrag att ta fram förslag till stadieindelade timplaner även för dessa skolformer (U2017/01874/S). Detta uppdrag redovisas separat (Skolverkets diarienummer 2017:782).

I den stadieindelade timplanen för grundskolan, som gäller från den 1 juli 2018, fördelas undervisningstiden i språkval med 48 timmar i mellanstadiet och 272 timmar i högstadiet. Det innebär att undervisningen i språkval ska påbörjas senast i årskurs 6 i grundskolan. Moderna språk och teckenspråk för hörande inom ramen för elevens val kommer dock även fortsättningsvis att inte vara uppdelade i stadier. Genom en ändring i skollagen som börjar gälla den 1 juli 2018, ska det även i sameskolan finnas moderna språk som ämne och det ska erbjudas inom ramen för språkval på samma sätt som i grundskolan². Betyg ska sättas i grundskolans och sameskolans alla ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 och i specialskolans årskurs 7. Lagändringen innebär att betygssättning i moderna språk och teckenspråk för hörande inom ramen för språkvalet ska påbörjas ett år tidigare än vad som gäller i dag.

---

¹ Ändring genom SFS 2017:1236

² 13 kap 4 § skollagen

Genomförandet av uppdraget

Förslagen har utarbetats av För- och grundskoleenheten på Läroplansavdelningen. Skolverkets förslag är utformade så att det nu gällande centrala innehållet i kursplanerna för moderna språk respektive teckenspråk för hörande har fördelats stadietvis. Förslagen till kunskapskrav för moderna språk respektive teckenspråk för hörande inom ramen för språkval och elevens val i slutet av mellanstadiet har utarbetats med utgångspunkt i nu gällande kunskapskrav i årskurs 9 samt i förslagen om centralt innehåll för mellanstadiet.

Inledningsvis genomförde Skolverket intervjuer med ett 40-tal lärare i moderna språk vid 12 grundskolor. Syftet var att få en bild av den undervisning som redan bedrivs i moderna språk i årskurs 6. Under arbetets gång har sedan utkast till förslag diskuterats och bearbetats med hjälp av interna och externa referenter och referensgrupper. Till dessa hör verksamma lärare, lärosäten, elevorganisationer, språkläraryrkeföreningar och myndigheter. Intervjuer har hållits med ett antal elevgrupper.

Utifrån den insamlade informationen har Skolverket utgått från följande principer när centralt innehåll för mellanstadiets 48 timmar har formulerats och kunskapskrav har utarbetats:

- Det centrala innehållet ska betona kommunikation runt det vardagliga och det välbekanta för eleven.
- De muntliga färdigheterna lyssna, tala och samtala ska betonas men även läsa och skriva ska ingå som naturliga delar av det centrala innehållet.
- Det centrala innehållet ska möjliggöra för lärare att planera och genomföra undervisningen utifrån behov och intressen hos eleverna. Därför kan det centrala innehållet inte vara alltför begränsande.
- Kursplanen och kunskapskraven ska skapa förutsättningar för en undervisning som är motiverande för elevens fortsatta studier i språk.

I samband med de förslag till stadiindelade kursplaner för moderna språk, moderna språk kinesiska och teckenspråk för hörande som presenteras i denna redovisning har förslag till stadiindelad kursplan för specialskolans moderna språk för döva och hörselskadade utarbetats. Vidare har förslag till kunskapskrav för moderna språk och teckenspråk för hörande i slutet av mellanstadiet inom ramen för språkval och inom ramen för elevens val utarbetats. Under förutsättning att regeringen fattar beslut om de i denna redovisning föreslagna kursplanerna, avser Skolverket att fastställa kursplanen i moderna språk för döva och hörselskadade samt kunskapskraven för slutet av mellanstadiet i moderna språk, moderna språk kinesiska, moderna språk för döva och hörselskadade samt teckenspråk för hörande inom ramen för språkval och inom ramen för elevens val. Ikraftträdande planeras till den 1 juli 2018.

Information om de kommande förändringarna har sedan hösten 2017 kontinuerligt uppdaterats på Skolverkets hemsida. Ett informationsbrev om förändringarna har

skickats till alla kommuner och till samtliga kommunala och fristående skolor inom de obligatoriska skolformerna. Myndigheten har sett information som angelägen eftersom tiden mellan beslut och ikraftträdande är mycket kort.

Remissynpunkter

Remissen skickades ut till 56 instanser, varav 10 kommuner. 24 instanser har lämnat svar. Av de inkomna svaren avstår eller avböjer 6 instanser att svara. 13 instanser ställer sig uttryckligen positiva till hela eller delar av förslagen. Remissen fanns även publicerad på Skolverkets webbplats, med möjligheter för intresserade att lämna svar. 4 privatpersoner (lärare) har inkommit med synpunkter.

Språklärarnas riksförbund, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Uppsala universitet, Umeå universitet och Ann-Charlotte Karlsson (lärare) har lämnat synpunkter på Skolverkets förslag. Synpunkterna har diskuterats och föranlett ändringar på två ställen, varav ett i konsekvensutredningen. Termen *välkända* har bytts ut mot *välbekanta* i centralt innehåll för moderna språk för döva och hörselskadade i årskurs 7–9 för att skapa en mer enhetlig terminologi. En felaktig statistikuppgift om antalet elever som läser teckenspråk för hörande har korrigerats i konsekvensutredningen.

Utöver synpunkter på de förslag som ingår i remissen har flera remissinstanser framfört synpunkter på att betygssättning i moderna språk och teckenspråk för hörande införs redan i slutet av mellanstadiet och beskrivit möjliga negativa konsekvenser av detta, till exempel att det är alltför kort tid för att kunna sätta rättvisa betyg eller att undervisningen kan bli alltför fokuserad på bedömning. Vidare nämns svårigheterna med att i praktiken anordna undervisning i moderna språk på mellanstadiet liksom bristen på legitimerade språklärare.

Förslag på stadieindelad centralt innehåll

Nedan redovisas förslag på stadieindelad centralt innehåll för moderna språk, moderna språk kinesiska och teckenspråk för hörande för grundskolan, specialskolan och sameskolan. Eftersom merparten av den totala tiden för språkvalet ligger i högstadiet är det föreslagna centrala innehållet för årskurs 7–9 (8–10 i specialskolan) i huvudsak detsamma som det tidigare centrala innehållet för årskurs 4–9 (5–10).

Skolverkets ännu ej fastställda förslag till centralt innehåll för moderna språk för döva och hörselskadade samt förslag till kunskapskrav för slutet av mellanstadiet för aktuella kursplaner återfinns i bilagorna till denna redovisning. Skolverket avser att fastställa dessa senast den 1 juli 2018.

Moderna språk

Centralt innehåll

I årskurs 4 - 6, inom ramen för språkval

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer och platser.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där språket används.

Lyssna och läsa - reception

- Tydligt talat språk och enkla texter som är instruerande och beskrivande, till exempel från olika medier och i kombination med illustrationer.
- Olika former av enkla samtal och dialoger.
- Sånger och ramsor.
- Enkel information och enkla meddelanden.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord i tal, till exempel genom att gissa och dra slutsatser med hjälp av sammanhanget.
- Olika sätt att hitta enkel, tydlig information i givna källor på internet och i andra medier.
- Språkliga företeelser i det språk eleverna möter, med betoning på uttal och intonation samt sambandet mellan skrift och uttal.
- Hur ord och vardagsfraser används i olika situationer.

Tala, skriva och samtala - produktion och interaktion

- Enkla presentationer, meddelanden, beskrivningar och dialoger i tal och skrift.
- Strategier för att lösa språkliga problem i samtal, till exempel gester och frågor.
- Språkliga företeelser för att förtydliga kommunikationen med betoning på uttal och intonation.

I årskurs 7 - 9, inom ramen för språkval**Kommunikationens innehåll**

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där språket används.

Lyssna och läsa - reception

- Tydligt talat språk och texter som är instruerande och beskrivande från olika medier.
- Olika former av samtal, dialoger och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion även i talad eller dramatiserad form samt sånger och dikter.
- Muntlig och skriftlig information, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang i talat språk och texter, till exempel att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form och innehåll.
- Olika sätt att söka och välja texter och talat språk från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser som uttal, intonation, grammatiska strukturer, stavning och interpunktion i det språk som eleverna möter.
- Hur ord och fasta språkliga uttryck, till exempel artighetsfraser och tilltalsord, används i texter och talat språk i olika situationer.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala, skriva och samtala - produktion och interaktion

- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande tal och skrift.
- Språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd när språket inte räcker till, till exempel omformuleringar.
- Språkliga strategier för att delta i och bidra till samtal, till exempel frågor och bekräftande fraser och uttryck.
- Språkliga företeelser för att förtydliga och berika kommunikationen som uttal och intonation, stavning och interpunktion, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck samt grammatiska strukturer.

Moderna språk, kinesiska**Centralt innehåll****I årskurs 4 - 6 inom ramen för språkval, kinesiska****Kommunikationens innehåll**

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Intressen, vardagliga situationer, personer och platser.
- Vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där kinesiska används.

Lyssna - reception

- Tydligt talat språk som är instruerande och beskrivande, till exempel från olika medier och i kombination med illustrationer.
- Enkla dialoger och samtal.
- Sånger och ramsor.
- Enkel information och enkla meddelanden.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och dra slutsatser om innehållet.
- Språkliga företeelser i det språk eleverna möter, med betoning på uttal och intonation.
- Hur ord och vardagsfraser används i olika situationer.
- Pinyin som stöd för förståelse av det talade språk eleverna möter.

Tala och samtala - produktion och interaktion

- Korta, enkla presentationer, meddelanden, beskrivningar och dialoger.
- Strategier för att lösa språkliga problem i samtal, till exempel gester.

- Språkliga företeelser för att förtydliga kommunikationen med betoning på uttal och intonation.
- Pinyin som ett medel för att utveckla elevernas talade språk, även uttal och ordförråd.

Läsa - reception (förenklade kinesiska tecken)

- Enkla texter som är beskrivande, till exempel från olika medier och i kombination med illustrationer.
- Enkla meddelanden och skrivna dialoger.
- Olika hjälpmedel för läsning, till exempel pinyin, syntetiskt tal och elektroniska ordböcker.
- De förenklade tecknens uppbyggnad i de texter eleverna möter.

Skriva - produktion och interaktion (förenklade kinesiska tecken)

- Korta, enkla texter, till exempel meddelanden.
- Hur några vanligt förekommande tecken som är relevanta för kommunikationens innehåll skrivs för hand, även streckordning.
- Pinyin och andra hjälpmedel, även digitala, som stöd för den skriftliga produktionen och interaktionen.

I årskurs 7 - 9, inom ramen för språkval, kinesiska

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Intressen, vardagliga situationer, personer och platser.
- Åsikter och känslor.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där kinesiska används. Kinesiskans utbredning i världen.

Lyssna - reception

- Tydligt talat språk som är instruerande och beskrivande, till exempel från olika medier och i kombination med illustrationer.
- Olika former av dialoger och samtal.
- Berättelser och annan fiktion, även i dramatiserad form, samt sånger.
- Information och meddelanden.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och dra slutsatser om innehållet.
- Olika sätt att orientera sig i och välja talat språk från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser som uttal, intonation och grammatiska strukturer i det språk eleverna möter.

- Hur ord, fasta språkliga uttryck och vardagsfraser används i olika situationer.
- Pinyin som stöd för förståelse av det talade språk eleverna möter.

Tala och samtala - produktion och interaktion

- Presentationer, instruktioner, meddelanden och beskrivningar i sammanhängande tal.
- Strategier för att lösa språkliga problem i samtal, till exempel omformuleringar, gester och frågor.
- Språkliga företeelser för att förtydliga och berika kommunikationen med betoning på uttal och intonation samt ord, artighetsfraser och andra fasta språkliga uttryck.
- Pinyin som ett medel för att utveckla elevernas talade språk, även uttal och ordförråd.

Läsa - reception (förenklade kinesiska tecken)

- Enkla texter som är instruerande, beskrivande och berättande, till exempel från olika medier och i kombination med illustrationer.
- Meddelanden och information på till exempel skyltar.
- Strategier för att använda hjälpmedel för läsning, till exempel pinyin, syntetiskt tal och elektroniska ordböcker.
- Olika sätt att orientera sig i texter och hitta information på internet och i andra medier.
- De förenklade tecknens ursprung, användning och uppbyggnad i de texter eleverna möter, även principer för streckordning och analys av teckendelar.

Skriva - produktion och interaktion (förenklade kinesiska tecken)

- Presentationer, meddelanden, beskrivningar och skrivna dialoger.
- Hur vanligt förekommande tecken som är relevanta för kommunikationens innehåll skrivs för hand, även streckordning.
- Pinyin och andra hjälpmedel, även digitala, som stöd för den skriftliga produktionen och interaktionen.

Teckenspråk för hörande

Centralt innehåll

I årskurs 4 - 6, inom ramen för språkval

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Intressen, vardagliga situationer, personer och platser.
- Vardagsliv i olika sammanhang där språket används.

Avläsa - reception

- Tydligt teckenspråk och teckenspråkiga texter som är instruerande och beskrivande, med bildstöd och från olika medier.
- Enkla samtal och dialoger.
- Enkel information och enkla meddelanden.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande enheter, till exempel genom att gissa och dra slutsatser med hjälp av sammanhanget.
- Olika sätt att hitta enkel, tydlig information i givna källor på internet och i andra medier.
- Språkliga företeelser i det språk eleverna möter, med betoning på icke-manuella signaler samt spatials och simultana särdrag.
- Hur tecken och vardagsfraser används i olika situationer.

Teckna och samtala - produktion och interaktion

- Enkla presentationer, meddelanden, beskrivningar och dialoger.
- Strategier för att lösa språkliga problem i samtal, till exempel gester och frågor.
- Språkliga företeelser för att förtydliga kommunikationen med betoning på tecken och bokstavering.

I årskurs 7 - 9, inom ramen för språkval

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Intressen, vardagliga situationer, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Det teckenspråkiga samhället och teckenspråkets ställning i Sverige.

Avläsa - reception

- Tydligt teckenspråk och teckenspråkiga texter som är instruerande och beskrivande från olika medier.
- Samtal och dialoger.
- Berättelser och annan fiktion på teckenspråk, även i dramatiserad form.
- Information på teckenspråk.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande enheter och förstå sammanhang beroende på framställningens form och innehåll.
- Olika sätt att söka och välja teckenspråkiga texter från internet och andra medier.
- Språkliga företeelser som tecken, bokstaving, satsbyggnad, fasta orala komponenter och icke-manuella signaler i det språk som eleverna möter.
- Hur olika signaler används för att inleda och avsluta olika typer av samtal och teckenspråkiga texter.

Teckna och samtala - produktion och interaktion

- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar på sammanhängande teckenspråk.
- Språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd när språket inte räcker till, till exempel omformuleringar.
- Språkliga strategier för att delta i och bidra till samtal, till exempel frågor och bekräftande fraser och uttryck.
- Bokstaving, tecken, fasta orala komponenter, icke-manuella signaler och satsbyggnad för tydlig kommunikation.